

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 11: Ad Q. Hirpinum

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A nimium citò letare prius quàm euentum vitæ mu-
n videris.

CONTRAHES VENTO NIMIVM SEC.] sic habent omnes nostri libri veteres, & item vulgati. Quòd autem quidam testantur se scriptum reperisse in vno vetere, contines: non placet. Nam nullo modo neque hæc scriptura, neque contines, vti collaudant, ferri potest. dicimus enim latinè contrahere vela, non continere.

AD Q. HIRPINVM.

Ode II.

Omissis curis, iucundè viuendum esse.

Q Vid bellicosus Cantaber, & Scythes,
Hirpine Quincti, cogitet, Adria
Diuisus obiecto, remittas

Querere: nec trepides in vsu

B Poscentis cui pauca. fugit retro

Læuis iuventas, & decor, arida

Pellente lasciuos amores

Canitie, facilemque somnum.

Non semper idem floribus est honos

Vernis: neque vno Luna rubens nitet

Vultu. quid æternis minorem

Consiliis animum fatigas?

Cur non sub alta vel platano, vel hac

Pinu iacentes sic temere, & rosa

Canos odorati capillos,

Dum licet, Assyriâque nardo,

Potamus vncti? dissipat Euius

Curas edaceis. quis puer ocyus

Restinguet ardentis Falerni

C Pocula prætereunte lymphæ?

Quis deuium scortum eliciet domo

Lyden? eburna, dic, age, cum lyra

Maturet incomtum Lacæna

More comam religata nodum.

CANTABER] sup. Ode 6. Cantabrum indo-
ctum iuga ferre nostra. Cantabri ab Agrippa deu-
cti. epist. ad Iccium lib. 1. Cantaber Agryppe,
Claudi virtute Neronis Armenius cecidit. & Od. 8.
lib. 3. Cantaber sera domitus catena.

REMITTAS QUERERE] omittas querere,
seu potius remissius quaras.

NEC TREPIDES IN VSVM POSCEN-
TIS] nec labores, neue sollicitus & anxius
sis in vsu, id est, propter vsu vitæ: quæ cum

breuis sit, pauca desiderat, bonorùmque medio-
critate contenta est. tale est illud Od. 29. lib. 3.
Ridesque, si mortalis ultra Fas trepidat.

FUGIT RETRO] quia iuuenes fiunt senes:
meliores anniabeunt: subeunt curæ, cani, rugæ,
morbi, senectus.

LÆVIS IUVENTAS] imberbis. vt epist. ad
Pison. Imberbis iuuenis tandem custode remoto
Gaudet equis. de Iuuentate iuuentæ dea, diximus
ad Od. 30. lib. 1.

DECOR] forma, pulchritudo.

ARIDA CANITIE] epithetum accommo-
datissimum. canities enim ex siccitate nascitur, vt
docet Aristot. Præterea senectus arida est, & senes
aridi. At per canitiem, significatur senectus. Ho-
rat. Ode 9. lib. 1. Donec virenti canities abest
Morosa.

PELLENTE LASCIVOS AMORES, &c.]
senectus & ad amores inepta est, & insomnia, vi-
gilis que maximè vexatur, & conflictatur.

FACILEMQUE SOMNUM] eod. epitheto vsus
est lib. 3. Ode 21. sine geris iocos, Senz facilem pia
rest somnum. alibi leueis somnos appellat. vt in-
frà Ode 16. Nec leueis somnos timor, aut Cupido
Sordidus ansert. eundem autem significari puto,
quem Theocr. γλυκερον, καὶ ἐγέρσιμον nominat: con-
trà χαλκρον & νήρεπον Homerus mortem appellat:
id est, somnum, è quo nemo expergitur. idem
interdum valet νήδυμος ὕπνος. sed sæpius pro suauis
& longo, & alto, & tranquillo somno ponitur,
vt & νήρεπος.

NEQUE VNO LVNA RVB. NITET] Nam
(vt est Oda 18. huius libri) Truditur dies die. No-
naq; pergunt interire Luna. rubens autem hoc loco
est epithetum ad commendationem nitoris Lu-
næ pertinens. idem valet apud Propert. lib. 1.
verbum, ruberet. Et mediis calo luna ruberet aquis.
ne quis forte ruborem hinc accipiat, quemadmo-
dum Virgil. vsurpat. Georg. 1. A si virginem
suffuderit ore ruborem, Ventus erit: vento semper
rubit aurea Phæbe. varij autem sunt lunæ vultus,
varia figura: vide annot. ad Oden 2. lib. 4. ibi:
Fronte curuatos imitatus igneis.

QVID ÆTER. MIN. &c.] quid tu animum
cogitationibus longissimis, ac pæne dicam, sem-
piternis, id est, quæ ad longissimi temporis curam
pertinent, conficis, quibus par esse nequeat? ani-
mi enim nostri cogitationes debent breuissimo
tempore terminari, cum vitæ nostræ spatium an-
gustissimis finibus circumscribatur. Hæc autem
loquor ex Horatij sententia, cui animorum im-
mortalitas non probatur. eodem pertinet senten-
tia illa, quam profert Arist. lib. 2. de arte dicendi,
incerto auctore. Οὐατὰ γὰρ τὸν θνατὸν, ἐκ ἀθάνατου
θνατὸν φρονεῖν. id est, mortalia oportet mortalem,
non immortalia mortalem sentire, aut cogitare,
aut spirare.

VEL PLATANO, VEL HAC PINU] pla-
tanus & pinus arbores sunt ad umbram præben-
dam natæ, vt supra Ode 3. Quæ pinus ingens, &c.
& infra 15. plataniq; calebs Euincet vltimos.

TEMERE] ὡς ἐν τῷ Χ, vt forsulerit: mem-
bris non ordine, aut arte compositis, sed ita

l ij vt

A vt casus tulerit, & qualibet stratis.

ET ROSA CANOS ODORATI CAPIL.] id est, odoratis capillis. nam sic loquuntur Græci. iam odorati nomen est ab odore, non participium ab odorando. sic infra Ode 20. lib. 3. *Sparsum odoratis humerum capillis.* sic Virgil. Georgic. 3. *Disce & odoratam stabulis accendere cedrum.* Seru. huiusmodi nomina, participia appellat sine origine verbi, quale est *pieturatus*. Virg. *Æn.* 3. *Fert pieturatas auri subtemine vestis: & virgatus.* Idem *Æn.* 8. *Virgatus lucent sagulis. & bacatus.* Idem lib. 1. *colloque monile Bacatum. & stellatus.* Idem lib. 4. *atque illi stellatus iaspide fulua Ensis erat.* Catull. de nupt. Pelei. *Ante pedes autem candentis mollia lana Veller a virgati custodibant calathisci.*

ASSYRIA QVE NAR. POT. VNCTI] vncti oleo, seu vnguento nardino. sup. Ode 7. *nitentis Malobathro Syrio capillos.*

DVM LICET] vt supra Ode 3. *Dum res, & etas, & sororum Fila trium patiuntur atra. & Ode 17. lib. 3. dum potes, aridum Compone lignum.*

DISSIPAT EVIVS] Anacreon, Σαδδίου θέλω μερίμνας. vide sup. Ode 7. lib. 1. *nunc vino pellite curas.* Xenophon in symposio vtitur verbo *κοιμίζειν*, quod valet, sopire. apud quem sic loquitur Socrates: *Ἀλλὰ πίνειν μὲν, ὡ ἀνδρες, καὶ ἐμοὶ πάντο δοκεῖ. τῷ γὰρ ὄντι οἶνος ἀρδάν τὰς ψυχὰς, τὰς μὲν λύπας, ὡσπερ ὁ ματδρογάθρας τὴς ἀνδράπων, κοιμίζει: τὰς δὲ φιλοφροσύνας, ὡσπερ ἔλαιον φλόγα, ἐγείρει.* At bibere quidem, viri, mihi videtur oportere. Nam planè vinum animos irrigans, dolores quidem veluti mandragoras homines, sopit: hilaritates autem vt oleum flammã, excitat. fortasse autem, *cessatum ducere curam.* epist. 2. lib. 1. idem valet, quod *κοιμίζειν*. qua de re vide suo loco. sed admonendus est lector nondum multa lectione perpolitus, nomen *Euius* scribendum sine aspirationis nota, & i, Latino. sic enim Eurip. Bacch. *βαρυβρόμων ὑπὸ τυμπάνων Εὐία τὸν Εὐιον ἀγαλλόμενα θεόν:* id est, grauifremis sub tympanis Euium cantu hilario canentes deum.

CYRAS EDACEIS] Hesiod. *μοκός μελεδώνας* vide annot. ad Od. 18. lib. 1.

PRÆTEREVNTE LYMPHA?] aqua è riuo, aut fluuio potius petita? aqua profluente? sic Tibul. lib. 1. eleg. 1. *Sed canis æstiuos ortus vitare sub umbra Arboris, ad riuos pratercuntis aqua.* Horat. Od. 7. lib. 4. *Mutat terra vices, & decrescencia ripas Flumina pratercunt.*

DEVIUM] quod non prostat in via publica: cuius domus à via publica remota est, & ita quod minus est vulgare, minusq; omnium libidini expositum. vtitur hoc nomine & Ode 25. lib. 3. *vt mihi denio Ripas, & vacuum nemus Mirari libet?*

DIC AGE CVM LYRA, &c.] licet quidem hunc locum sic explicare: dic age, ò puer, Lyda, maturet cum lyra venire, coma religata in nodum more Lacænæ comtum, id est, negligenter & simpliciter compositum, non ceterarum mulierum in morem concinnatum, vel religata coma more Lacænæ: parum refert. quod si probabimus, verbum *maturare* hoc loco idem valebit, quod *properare*, & subaudiendum erit, venire, aut aliquid simile. quibus verbis significabit Horatius se nolle, Lydè

nimiam curam in comendo capillo, ceteroque D corporis cultu ponere: sed Lacænarum mulierum more composito capillo, quamprimum venire. dixit autem *religata in nodum*, vt Virg. *Æneid.* 11. *in nodum collegerat. tum croceam chlamydemque, sinusque crepanteis Carbaceos fuluo in nodum collegerat auro.* qui tamen libro 4. *pane* contrario modo, dixit, *crines nodantur in aurum.* Verùm cum videam in plerisq; codicibus & calamo scriptis, & excusis *incomtum* vno vocabulo scriptum esse: videtur hoc modo potius hic locus explicandus: *dic maturet incomtum nodum*, id est, dic maturet nodum incomtum faciat, coma religata more puellarum Lacedæmoniarum: dic properè comam nodo incomto colligat. Adiuuat hanc explicationem quòd puellæ Lacænæ non solebant comam in nodum colligere, sed passam, & diffusam ventis iactandam permittere. Virgil. *Æneid.* 1. *Virginis os, habitumque gerens, & virginis arma Spartanæ, vel, &c. Namque humeris de more habilem suspenderat arcu Venatrix, dederatq; comas diffundere ventis.* Quòd si cui hæc explicatio placeat, verbum *maturet*, intelligendum erit habere significationem agentem: quod non est Horatio nouum, neque inusitatum. sic enim infra lib. 3. Ode 7. dixit: *nimis Casto Bellerophonti Maturare necem.* & supra, *properare coronas*, Ode 7. & epist. ad Loll. 1. lib. 1. *pænas festinat.* huic loco similis est ille lib. 3. Ode 14. *Dic & arguta properet Neara Myrrheum nodo cohibere crinem:* nisi quòd in eo loco verbum, *properet*, cum infinitiuo coniungitur. Omnino prior & explicatio, & lectio ferri potest, vt intelligamus, Nearam passò, & soluto capillo nunc quidem esse domi, vt fortasse solebant esse puellæ, & ita est puella illa apud Terent. in Andria: sed iuberi venire religata & collecta coma in nodum, more Lacænarum puellarum comtum. sed huic explicationi obstat, quòd puellæ Spartanæ solutis, & passis crinibus esse solebant. sequamur igitur codices veteres, & explicationem posteriorem.

AD MÆCENATEM.

Ode 12.

Res graucis & tragicas lyricis versibus non conuenire: soluta autem oratione, res gestas Augusti, Mæcenatem ipsum perscripturum: se nihil posse, præter Lycymniæ formam canere.

NOLIS longa fera bella Numantia,
Nec dirum Annibalem, nec Siculum mare

Pæno purpureum sanguine, mollibus
Aptari citharæ modis:
Nec sauos Lapithas, & nimium mero
Hyleum, domitòsque Herculeam manu
Telluris iuuenes, vnde periculum

Fulgens